

**МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСПОРТУ**

**Кафедра екології та безпеки життєдіяльності
на залізничному транспорті**

О.О. Завальнюк, О.М. Богуцька

ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА

**Методичні вказівки щодо самостійного
опрацювання матеріалів дисципліни
для студентів усіх спеціальностей
денної форми навчання**

Київ · 2009

УДК 332.4

Завальнюк О.О., Богуцька О.М

Цивільна оборона: Методичні вказівки щодо самостійного опрацювання матеріалів дисципліни для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / – К.: ДЕТУТ, 2009, -с. 40

Методичні вказівки містять систему основних теоретичних знань, що стосуються цивільної оборони: а) законодавчої; б) нормативної бази; в) умов організації безпеки і захисту населення України, д) об'єктів економіки та національного надбання держави у мирний і воєнний час.

Опрацювання запропонованого видання уможлиблює самостійне ознайомлення студентів і набуття ними теоретичних і практичних навичок для формування у них системи теоретичних знань про організацію захисту об'єктів господарської діяльності (ОГД) і населення в НС у мирний і воєнний час.

Методичні вказівки призначені для студентів університету усіх спеціальностей денної форми навчання.

Методичні вказівки розглянуті та затверджені на засіданні кафедри „Екологія та безпека життєдіяльності на залізничному транспорті” (протокол № 2 від 11.09.08 року) та на засіданні методичної комісії факультету „УЗТ” (протокол № 3 від 27.10. 08 року).

Автори: *О.О. Завальнюк* канд.істор.наук., доцент кафедри „Екологія та безпека життєдіяльності на залізничному транспорті”, ДЕТУТ

О.М. Богуцька викладач кафедри „Екологія та безпека життєдіяльності на залізничному транспорті”, ДЕТУТ

Рецензенти: *Л.Г. Горяна* канд.педагог.наук., доцент кафедри права та безпеки УМО ЦППО АПН України

О.Я. Пилипчук, докт.біол.наук., професор, завідувач кафедри ЕБЖ, ДЕТУТ

© Завальнюк О.О., Богуцька О.М.

© ДЕТУТ, 2009

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальні методичні вказівки щодо вивчення курсу «Цивільна оборона».....	6
Розділ 2. Програма і методичні вказівки по курсу ЦО	
Тема: Цивільна оборона в сучасних умовах	10
Тема: Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу й їхній вплив на життєдіяльність населення	12
Тема: Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях.....	14
Тема: Захист населення у надзвичайних ситуаціях	16
Тема: Стійкість роботи промислових об'єктів у надзвичайних ситуаціях	18
Тема: Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, проведення рятувальних й інших невідкладних робіт.....	18
Методичні вказівки щодо підготовки проміжного контролю студентів денної форми навчання.....	20
Вимоги щодо написання реферату та орієнтовні теми.....	25
Вимоги щодо оформлення та порядок звітності (захисту) практичних робіт.....	31
Питання, що виносяться на самостійне опрацювання для студентів денної форми навчання.....	33
Критерії оцінювання студентів.....	34
Список рекомендованої літератури.....	37

ВСТУП

Життєдіяльність людини здійснюється в системі «людина-природа-техніка». На початку нового тисячоліття надзвичайно актуальним стає переосмислення людством шляхів подальшого розвитку й об'єктивна оцінка реальних перспектив людської цивілізації. Науково-технічні досягнення радикально змінюють природне та інтелектуальне оточення людини, її світовідчуття. Останні роки ХХ сторіччя увійшли в історію незалежної України цілою низкою техногенних та природних катаклізмів. Після аварії на Чорнобильській атомній станції, світ відчув страшні наслідки утопічних позицій на тотальне управління природними процесами. Виявилось, що людство не завжди може спрямувати у потрібне русло сили, які породжує господарсько-екологічна діяльність людини, і належним чином контролювати процес цивілізованого розвитку. З іншого боку, природа сама по собі вже не може нейтралізувати ці наслідки. Тому часові межі вирішення проблеми забезпечення життя людини є жорстоко детермінованими.

Значна кількість великих катастроф, які сталися на території України за останній час (серед них особливе місце займає Чорнобильська), змістили пріоритети щодо призначення цивільної оборони із захисту населення в умовах воєнного часу на захист населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Організація безпеки і захисту населення України, об'єктів економіки і національних здобутків держави – невід'ємна частина державного будівництва, найважливіша функція органів виконавчої влади та місцевих органів.

Тому прийняті Верховною Радою України закони „ Про цивільну оборону України” (1993, 1999 рр.), „Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань” (1998 р.), „ Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру” (2000 р.) чітко визначили призначення і завдання цивільної оборони України, відповідальність виконавчої влади всіх рівнів за захист життя і здоров'я людини від наслідків надзвичайних ситуацій, та державну важливість даної проблеми.

Цивільна оборона є обов'язковою нормативною дисципліною навчання студентів денної форми навчання вищих навчальних закладів і включається в навчальні плани як спеціальна і самостійна дисципліна. Її вивчення умовно можна поділити на три блоки: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота студентів (Див. табл. „Тематичний план курсу з розподілом навчального часу за темами та формами занять”).

Навчальний матеріал рекомендується опрацьовувати за допомогою традиційних та новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій, що є вимогою сучасного технічного розвитку цивілізації і зорієнтовано на розвиток духовної культури особистості та формування інтелектуального потенціалу України.

Запропонований навчально-методичний посібник допоможе студентам – майбутнім фахівцям опанувати практичний блок нормативної дисципліни „Цивільна оборона”.

Його метою є формування у спеціалістів і магістрів знань та практичних навичок в галузі організації захисту населення під час надзвичайних ситуацій (далі НС) природного, техногенного та соціального характеру. Передбачено, що студенти оволодіють методиками прогнозування НС, їх зопобігання, організації підготовки людей до виходу із НС, проведення рятувальних аварійних та інших невідкладних робіт; організації життєзабезпечення населення, підвищення стійкості підприємств в умовах НС та зменшення екологічних збитків від їх наслідків.

Вищевказаний навчально-методичний посібник написаний за програмою курсу „Цивільна оборона” затвердженого Міністерством освіти та науки та згідно з робочою програмою курсу „Цивільна оборона”, котра затверджена на засіданні кафедри „Екологія та безпека життєдіяльності людини” від 11 вересня 2008 року.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ „ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА”

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів сучасних знань про загальні закономірності виникнення та розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій техногенного характеру, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини; навчити студентів застосовувати знання в майбутній професійній діяльності; набуття спеціальних умінь і навичок для їх запобігання та ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

Завдання дисципліни „Цивільна оборона„ навчити студентів:

- ідентифікувати потенціальні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати та ймовірність їх прояву; визначати небезпечні, шкідливі та фактори ураження, що породжуються джерелами цих небезпек;
- прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини, а також факторів, що впливають на безпеку системи „Людина – життєве середовище”;
- використовувати нормативно-правову базу щодо захисту особи та навколишнього середовища, прав особи на працю, медичне забезпечення, захисту у надзвичайних ситуаціях тощо;
- розробляти заходи та застосувати засоби захисту від впливу небезпечних, шкідливих та уразливих факторів;
- запобігати виникненню надзвичайних ситуацій, а у разі їх виникнення приймати адекватні рішення та виконувати дії, спрямовані на їх ліквідацію;
- використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи, спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі.

Для вивчення курсу потрібні: дані методичні рекомендації, навчальна література, інструктивно-методичні матеріали до практичних занять, інструктивні матеріали державних організацій та відомств, державні будівельні норми (ДБН) тощо.

Істотну допомогу під час вивчення курсу може надати ознайомлення із журналами „Охорона праці”, „Безпека життєдіяльності” та „Технополіс”. Вивчати курс слід за розділами в послідовності, яка вказана в даних рекомендаціях.

Контроль знань з кожної теми здійснюється шляхом відповіді на запитання для самоперевірки. Відповіді повинні бути повними, конкретними і у необхідних випадках супроводжуватися ескізами і розрахунками. У тих випадках, коли виникають сумніви в правильності відповіді чи незрозуміле запитання, необхідно звернутися в університет (кафедра екології та безпеки життєдіяльності на залізничному транспорті) за консультацією.

При вивченні окремих тем розділів передбачається виконання практичних робіт. Це намагання допомогти студенту засвоїти теоретичні знання та набути практичних навичок в процесі вивчення ЦО.

Залежно від спеціальності та форми навчання, кількість практичних робіт може варіювати від 1 до 9. Так, на денній формі навчання передбачається (усі спеціальності) виконання дев'яти практичних робіт, на заочній формі навчання, залежно від спеціальності, від однієї до чотирьох.

Кожне практичне заняття має однакову структуру:

1. Загальні відомості
2. Контрольні запитання
3. Самостійні завдання
4. Висновок

За винятком декількох, які мають чітке теоретичне спрямування, самостійні завдання відсутні, завдяки чому методика проведення, порядок оформлення звіту практичних робіт, порядок звітності та підготовки до наступного практичного заняття ідентичні.

1. Методика проведення практичних занять

Порядок виконання практичних занять включає:

- 1.1. Короткий аналіз теми, викладеної викладачем, мети практичної роботи, порядок її проведення та оформлення звіту.
- 1.2. При необхідності розподіл варіантів практичної роботи (ПР).
- 1.3. Виконання завдання студентами.
- 1.4. Індивідуальні консультації з викладачем у ході виконання практичної роботи.
- 1.5. Підведення підсумків практичної роботи, виведення висновків.
- 1.6. Оцінювання роботи викладачем.
- 1.6. Інформація про наступні практичні заняття.

2. Порядок оформлення практичної роботи

Практичні роботи оформляються в зошиті. Структура практичної роботи:

1) тема; 2) мета; 3) звіт про виконану роботу; 4) висновок; 5) прізвище та ім'я виконавця та перевіряючого з підписом.

Структура звіту про виконану роботу: 1) самостійні завдання; 2) контрольні запитання.

Правила оформлення звіту про виконану роботу:

1. Кожне самостійне завдання переписують, позначаючи його номер, після чого виконують.

2. Для всіх величин і коефіцієнтів повинні бути вказані їх розмірності в системі СІ.

3. Посилання на використані літературні джерела (при необхідності) слід давати арабськими цифрами в прямих дужках, які вказують на порядковий номер джерела в переліку, наприклад [7].

4. Ілюстрації, таблиці, формули, якщо їх у тексті більше однієї, позначають арабськими цифрами.

5. Всі ілюстрації (схеми, діаграми, графіки) позначають скорочено "рис". та номером, наприклад: "Рис.7", "див. рис. 7" (при посиланні на рисунок у

тексті). Всі рисунки повинні мати назву, а при необхідності також додаткові пояснювальні дані – підрисунковий текст.

6. Всі таблиці повинні мати назви, а при необхідності й нумерацію (див. 2.3.4). Слово "таблиця" пишуть повністю, наприклад "таблиця 1". У тексті її пишуть також повністю, якщо таблиця не має номера; скорочено, якщо номер є, наприклад "табл. 1".

7. Кожне контрольне запитання переписують, позначаючи його номер, а потім виконують.

8. У кінці роботи записують висновок, який має відповідати меті роботи.

Приклад оформлення практичної роботи:

Практична робота №

Тема:

Мета:

Звіт про виконану роботу.

Самостійні завдання:

№ ___ (Умова завдання)

(Виконання завдання)

№ ___ (Умова завдання)

(Виконання завдання)

Контрольні запитання:

№ ___ (Суть запитання)

(Відповідь)

№ ___ (Суть запитання)

(Відповідь)

Висновок:

Виконав: (Прізвище, ініціали) (Підпис)

Перевірив: (Прізвище ініціали) (Підпис)

.

3. Порядок звітності (захисту) практичної роботи

Студенти, які були відсутні на практичних заняттях, виконують їх самостійно, отримуючи при необхідності консультації у викладача.

Не зарахований звіт із практичної роботи повинен бути виправлений у призначені терміни та повторно перевірений викладачем.

Всі звіти із практичних робіт, перевірені й підписані викладачем, повинні бути здані викладачу на заліку (іспиті).

Без виконання завдань хоча б однієї практичної роботи та пред'явлення звіту на заліку (іспиті) студент до заліку не допускається.

4. Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять

На попередньому занятті, викладач дає завдання студентам повторити навчальний матеріал, що пов'язаний із конкретною темою. Підготовка здійснюється за поданим списком літератури, який вміщений після кожної теми практичного заняття, керуючись контрольними запитаннями та самостійними завданнями.

Розділ II. ПРОГРАМИ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ТЕМ КУРСУ

1. Цивільна оборона в сучасних умовах

Основні положення міжнародного права з питань захисту людей. Завдання і діяльність цивільної оборони згідно з Женевськими конвенціями від 12 серпня 1949 року та Додатковими протоколами до них від 8 червня 1977 р.

Закон і Положення про Цивільну оборону України. Роль, місце, значення і завдання ЦО в структурі заходів із забезпечення життєдіяльності населення і держави.

Єдина державна система запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру (ЕДС НС). Режими функціонування ЕДС НС.

Постійні комісії з надзвичайних ситуацій при виконавчих органах влади, їхня мета і завдання.

Сили і засоби Цивільної оборони України.

Організаційна структура цивільної оборони об'єкта господарської діяльності.

Запитання для самоконтролю:

1. З'ясуйте, що таке система цивільної оборони України?
2. Обґрунтуйте основні положення міжнародного права з питань захисту людей.
3. Перерахуйте завдання та діяльність цивільної оборони згідно з Женевськими конвенціями та Додатковими протоколами.
4. Поясніть сутність основних завдань цивільної оборони України.
5. Зробіть аналіз сил ЦО України, їх склад і дайте коротку характеристику.
6. Наведіть класифікацію невоєнізованих формувань ЦО за призначенням та підпорядкованістю.
7. Дайте характеристику організації ЦО на об'єктах господарської діяльності (ОГД).
8. Поясніть, хто є начальником ЦО України в областях, містах, районах і на об'єктах економіки?
9. Визначте на кого покладається безпосереднє керівництво виконанням завдань цивільної оборони?
10. Дайте характеристику режимів функціонування єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру.

Література

Орієнтовний перелік тем практичних робіт до розділу II (1):

1. Сили і засоби цивільної оборони України. Організаційна структура ЦО об'єкта господарської діяльності

2. Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу й їхній вплив на життєдіяльність населення

Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру.

Характеристика надзвичайних ситуацій природного характеру: землетрусів, повеней, посух, селів, смерчів, ураганів, пожеж.

Характеристика надзвичайних ситуацій техногенного характеру: транспортних аварій, аварій з викидом сильнодіючих отруйних речовин, біологічних небезпечних речовин, гідродинамічних аварій, аварій на системах життєзабезпечення та ін.

Характеристика надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру: пов'язаних з протиправними діями терористичного і антиконституційного спрямування; здійснення або реальної загрози терористичного акту (збройний напад, захоплення і утримання важливих об'єктів, ядерних установок, напад чи замах на екіпаж повітряного чи морського судна, викрадання чи знищення суден, встановлення вибухових пристроїв у громадських місцях, крадіжка зброї).

Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Стисла характеристика сучасних засобів ураження та їхніх уражаючих факторів. Вплив сучасних засобів ураження на людей і промислові об'єкти. Характеристика осередків ураження, які виникають при застосуванні зброї масового ураження.

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте поняття "надзвичайна ситуація", "аварія", "катастрофа", "стихійне лихо".
2. Зкласифікуйте надзвичайні ситуації за масштабами.

3. Класифікація НС мирного часу за характером подій.
4. Характеристика НС природного характеру.
5. Характеристика НС техногенного характеру.
6. Характеристика НС соціально-політичного характеру.
7. Характеристика НС воєнного характеру.
8. Дайте загальну характеристику сучасних засобів ураження.
9. Дайте характеристику ядерної зброї. Види ядерних вибухів. Поясніть уразливі фактори ядерної зброї.
10. Характеристика ударної хвилі ядерного вибуху. Джерела виникнення ударної хвилі та її вплив на незахищених людей, промислові об'єкти, населені пункти.
11. Характеристика вторинних вражаючих факторів ядерного вибуху.
12. Характеристика зон руйнувань ударної хвилі ядерного вибуху.
13. Характеристика ступеня руйнувань житлових, промислових будівель, викликаних дією ударної хвилі ядерного вибуху.
14. Дайте характеристику світлового випромінювання ядерного вибуху. Його вплив на незахищених людей, об'єкти, населені пункти. Які виникають зони пожеж?
15. Дайте характеристику проникної радіації. Джерела її виникнення. Наслідки впливу проникної радіації на незахищених людей, тварин, на оптику, радіо- та електронну апаратуру.
16. Характеристика електромагнітного імпульсу ядерного вибуху, його вплив на людей, лінії зв'язку, електромережі, електроприлади.
17. Поясніть, що таке сильнодіючі отруйні речовини (СДОР)?

Література

Орієнтовний перелік тем практичних робіт до розділу II (2):

2. Розрахунки осередка ураження під час літосферних (землетруси) та гідросферних (повені) природних небезпек.

3. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях

Основні поняття і визначення. Оцінка радіаційної обстановки при аваріях на радіаційно-небезпечних об'єктах і при застосуванні сучасних засобів ураження. Оцінка радіаційної обстановки передбачає вирішення таких завдань:

визначення можливих доз опромінення під час дій в зонах забруднення;

визначення допустимого часу перебування при заданій дозі опромінення;

визначення допустимого часу початку входу в зону зараження;

визначення кількості змін для виконання робіт у зонах зараження;

визначення можливих радіаційних втрат людей під час дії в зонах зараження.

Оцінка хімічної обстановки при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах з викидом сильнодіючих отруйних речовин, а також при застосуванні хімічної зброї. Прогнозування і оцінка хімічної обстановки включає вирішення таких завдань:

визначення напрямку осі сліду хмари викиду хімічних речовин внаслідок аварії;

визначення розмірів зон забруднення місцевості;

визначення прогнозування глибини зони ураження СДОР;

визначення площі ураження СДОР;

визначення часу підходу зараженого повітря до об'єкта і тривалості дії ураження СДОР;

визначення можливих уражень людей, що знаходяться в осередку зараження;

оцінка інженерної та пожежної обстановки на об'єктах.

Запитання для самоконтролю:

1. Пояснить суть і методи оцінки радіаційної обстановки.
2. Наведіть найменування зон радіоактивного забруднення місцевості при аваріях на АЕС.
3. На якій зоні радіоактивного забруднення місцевості негайно після

аварії на АЕС проводиться евакуація населення і припиняється господарська діяльність?

4. При яких рівнях радіації (потужності дози) місцевість вважається забрудненою радіоактивними речовинами після аварії на АЕС та при ядерних вибухах?

5. Що мають на увазі під хімічною обстановкою при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах?

6. Поясніть, що таке зона хімічного зараження, осередок хімічного ураження.

7. В чому полягає суть оцінки хімічної обстановки при аваріях на хімічно небезпечному об'єкті?

8. Дайте характеристику хімічної зброї. Що є основою хімічної зброї?

9. Що називається зоною хімічного зараження і осередком хімічного ураження?

10. Дайте характеристику бактеріологічної зброї. Що є основою цієї зброї?

11. Як виникає бактеріологічне зараження навколишнього середовища?

12. Дайте характеристику осередку комбінованого ураження при застосуванні зброї масового ураження.

13. Природні пожежі, їх види. Причини виникнення природних пожеж. Способи боротьби з пожежами.

14. Пожежі на пожежо- та вибухонебезпечних об'єктах. Назвіть ці об'єкти. Способи гасіння пожеж.

Література

Орієнтовний перелік тем практичних робіт до розділу II (3):

3. Оцінка радіаційної обстановки

4. Інженерна та пожежна оцінка можливих наслідків аварії на вибухонебезпечному об'єкті.

4. Захист населення у надзвичайних ситуаціях

Основні принципи і способи захисту населення при аваріях, катастрофах, стихійних лихах і при застосуванні засобів ураження. Стисла характеристика способів захисту.

Інженерні заходи захисту населення. Захисні споруди: сховища, протирадіаційні укриття, найпростіші укриття - щілини (відкриті та перекриті). Вимоги до захисних споруд. Планування і конструктивні вирішення, технологічне обладнання, системи життєзабезпечення, режими роботи системи постачання повітря. Організація експлуатації захисних споруд і укриття в них населення в умовах надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу.

Застосування засобів індивідуального і медичного захисту: протигаз-зів (фільтрувальних, ізолювальних), респіраторів, медичних і найпростіших засобів індивідуального захисту (аптечки індивідуальної АІ-2, індивідуального протихімічного пакета ІПП-8, індивідуального перев'язочного пакета ІПП-І, протипилової тканинної маски ПТМ-І, ватно-марлевих пов'язок, зволжених тканинних масок для захисту від випарів СДОР).

Засоби захисту шкіри (захисний комбінезон, легкий захисний костюм Л-І, загальновійськовий захисний костюм, комплект захисного фільтруючого одягу).

Евакуаційні заходи захисту населення: способи евакуації, евакуаційні органи, їхні завдання. Організація, планування і порядок проведення евакуаційних заходів у разі аварій, катастроф, стихійних лих та при застосуванні уразливих засобів.

Режими захисту населення і промислової діяльності об'єктів при радіаційному і хімічному зараженні.

Дії населення за сигналами оповіщення штабу цивільної оборони.

Запитання для самоконтролю:

1. Поясніть основні завдання захисту населення і територій в умовах надзвичайних ситуацій.
2. Охарактеризуйте основні заходи щодо захисту населення в умовах НС.
3. Класифікація і призначення захисних споруд цивільної оборони.
4. Охарактеризуйте обладнання сховищ системами життєзабезпечення населення.
5. Організація захисту населення у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
6. Організація захисту виробничого персоналу і населення при аварії на хімічно небезпечному об'єкті з викидом СДОР.
7. Суть і завдання евакуаційних заходів в умовах НС мирного і воєнного часу.
8. Евакуаційні органи. Їх найменування, призначення, місцезнаходження при проведенні евакуації населення в умовах НС.
9. Організація і порядок проведення оповіщення населення про загрозу стихійних лих, великих аварій, катастроф та інших небезпечних ситуацій.
10. Дайте характеристику розроблених типових режимів радіаційного захисту і порядок впровадження їх в дію.
11. У чому полягає режим протихімічного захисту населення в умовах НС?
12. Охарактеризуйте режими протибактеріального захисту: карантин і обсервацію.
13. Наведіть класифікацію засобів індивідуального захисту: за принципом дії, за призначенням та за способом виготовлення.
14. Основні засоби медичного захисту населення в умовах НС.
15. Які медичні засоби входять до складу аптечки індивідуальної (АІ-2). Їх призначення.

Література

Орієнтовний перелік тем практичних робіт до розділу II (4)

1. Засоби індивідуального захисту

5. Стійкість роботи промислових об'єктів у надзвичайних ситуаціях

Суть стійкості роботи об'єктів господарської діяльності (ОГД). Чинники, що впливають на стійкість роботи ОГД в надзвичайних ситуаціях. Організація і проведення досліджень для оцінки стійкості об'єкта в умовах надзвичайних ситуацій: мета досліджень, склад дослідницьких груп, етапи досліджень та їх зміст.

Основні заходи щодо підвищення стійкості роботи об'єкта у надзвичайних ситуаціях, які здійснюються завчасно, за сигналами оповіщення і при раптовому виникненні надзвичайної ситуації.

Запитання для самоконтролю:

1. Суть стійкості роботи промислових об'єктів в умовах НС.
2. Якими основними факторами визначається стійкість роботи ОГД в умовах надзвичайних ситуацій?
3. Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості роботи ОГД. На які етапи поділяється планування і проведення досліджень?
4. Пояснить основні шляхи та способи підвищення стійкості роботи ОГД в умовах НС.

Література

Орієнтовний перелік тем практичних робіт до розділу II (5):

1. Оцінка захисних споруд на прикладі сховищ та протирадіаційних укриттів.
2. Основні заходи щодо підвищення стійкості роботи об'єкта економіки у надзвичайних ситуаціях

6. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, проведення рятувальних та інших невідкладних робіт

Мета, зміст і умови, в яких проводяться рятувальні та інші невідкладні роботи (РІНР) на промислових об'єктах в осередках ураження. Сили і

засоби, які залучаються щодо їх проведення, необхідні умови для ус-пішного виконання робіт.

Особливості проведення РІНР при ліквідації наслідків аварій і катастроф на АЕС, в зонах радіоактивного зараження та в осередках хімічного ураження.

Організація робіт з знезаражування місцевості, споруд, техніки, одягу і засобів індивідуального захисту.

Деактивація, дегазація, дезінфекція. Речовини і розчини, які застосовуються при знезараженні. Заходи безпеки проведення робіт при знезаражуванні. Часткова і повна санітарна обробка людей.

Запитання для самоконтролю:

1. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Мета проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження.
2. Дайте зміст рятувальних та інших невідкладних робіт, які необхідно виконувати при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
3. Особливості організації і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт при аваріях на АЕС.
4. Особливості проведення рятувальних робіт в осередку хімічного ураження.
5. Організація і проведення робіт з ліквідації осередку бактеріологічного ураження.
6. Особливості організації і проведення рятувальних робіт в осередках комбінованого ураження.
7. Охарактеризуйте часткову і повну санітарну обробку особового складу формувань цивільної оборони при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження.
8. Що таке дезактивація? Які засоби і речовини використовують для дезактивації техніки, транспорту, будинків, споруд, одягу, засобів індивідуального захисту?

9. Дегазація. Які способи, речовини і технічні засоби застосовують для дегазації території, будинків і споруд, транспорту і техніки, одягу, засобів індивідуального захисту?

Література

Орієнтовний перелік тем практичних робіт до розділу II (6):

1. Організація захисту при техногенних радіаційних аваріях
2. Перша медична допомога при отруєнні сильнодіючими отруйними речовинами (СДОР) та організація медичної допомоги при радіаційній аварії

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ КОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Готуючись до контролю, студенти користуються переліком питань, які подано нижче та рекомендованою літературою, яка знаходиться наприкінці даного навчально-методичного видання.

Проміжний контроль А проводиться у вигляді індивідуального завдання по картках, практичних роботах №1 - №4:

1. З'ясуйте, що таке система цивільної оборони України?
2. Основні положення міжнародного права з питань захисту людей.
3. Завдання та діяльність цивільної оборони згідно з Женевськими конвенціями та Додатковими протоколами.
4. Основні завдання цивільної оборони України.
5. Сили ЦО України, їх склад і коротка характеристика.
6. Наведіть класифікацію невоєнізованих формувань ЦО за призначенням та підпорядкованістю.
7. Організація ЦО на об'єктах господарської діяльності (ОГД).
8. Поясніть, хто є начальником ЦО України в областях, містах, районах і на об'єктах економіки?
9. На кого покладається безпосереднє керівництво виконанням завдань цивільної оборони?

10. Дайте характеристику режимів функціонування єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру.
11. Охарактеризуйте поняття "надзвичайна ситуація", "аварія", "катастрофа", "стихийне лихо".
12. Класифікація надзвичайних ситуацій за масштабами.
13. Класифікація НС мирного часу за характером подій.
14. Характеристика НС природного характеру.
15. Характеристика НС техногенного характеру.
16. Характеристика НС соціально-політичного характеру.
17. Характеристика НС воєнного характеру.
18. Дайте загальну характеристику сучасних засобів ураження.
19. Дайте характеристику ядерної зброї. Види ядерних вибухів. Поясніть уразливі фактори ядерної зброї.
20. Характеристика ударної хвилі ядерного вибуху. Джерела виникнення ударної хвилі та її дії на незахищених людей, промислові об'єкти, населені пункти.
21. Характеристика вторинних вражаючих факторів ядерного вибуху.
22. Характеристика зон руйнувань ударної хвилі ядерного вибуху.
23. Характеристика ступеня руйнувань житлових, промислових будівель, викликаних дією ударної хвилі ядерного вибуху.
24. Дайте характеристику світлового випромінювання ядерного вибуху. Його дія на незахищених людей, об'єкти, населені пункти. Які виникають зони пожеж?
25. Дайте характеристику проникної радіації. Джерела її виникнення. Наслідки дії проникної радіації на незахищених людей, тварин, на оптику, радіо- та електронну апаратуру.
26. Характеристика електромагнітного імпульсу ядерного вибуху, його дія на людей, лінії зв'язку, електромережі, електроприлади.
27. Поясніть суть і методи оцінки радіаційної обстановки.

28. Наведіть найменування зон радіоактивного забруднення місцевості при аваріях на АЕС.
29. На якій зоні радіоактивного забруднення місцевості негайно після аварії на АЕС проводиться евакуація населення і припиняється господарська діяльність?
30. При яких рівнях радіації (потужності дози) місцевість вважається забрудненою радіоактивними речовинами після аварії на АЕС та при ядерних вибухах?
31. Що розуміють під хімічною обстановкою при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах?
32. Поясніть, що таке зона хімічного зараження, осередок хімічного ураження.
33. В чому полягає суть оцінки хімічної обстановки при аваріях на хімічно небезпечному об'єкті?
34. Дайте характеристику хімічної зброї. Що є основою хімічної зброї?

Проміжний контроль В проводиться у вигляді індивідуального завдання по картках, практичних роботах №5 - №8:

1. Що називається зоною хімічного зараження і осередком хімічного ураження?
2. Дайте характеристику бактеріологічної зброї. Що є основою цієї зброї?
3. Як виникає бактеріологічне зараження навколишнього середовища?
4. Дайте характеристику осередку комбінованого ураження при застосуванні зброї масового ураження.
5. Природні пожежі, їх види. Причини виникнення природних пожеж. Способи боротьби з пожежами.

6. Пожежі на пожежо- та вибухонебезпечних об'єктах. Назвіть ці об'єкти. Способи гасіння пожеж.
7. Поясніть основні завдання захисту населення і територій в умовах надзвичайних ситуацій.
8. Охарактеризуйте основні заходи щодо захисту населення в умовах НС.
9. Класифікація і призначення захисних споруд цивільної оборони.
10. Охарактеризуйте обладнання сховищ системами життєзабезпечення населення.
11. Організація захисту населення у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
12. Організація захисту виробничого персоналу і населення при аварії на хімічно небезпечному об'єкті з викидом СДОР.
13. Суть і завдання евакуаційних заходів в умовах НС мирного і воєнного часу.
14. Евакуаційні органи. Їх найменування, призначення, місцезнаходження при проведенні евакуації населення в умовах НС.
15. Організація і порядок проведення оповіщення населення про загрозу стихійних лих, великих аварій, катастроф та інших небезпечних ситуацій.
16. Дайте характеристику розроблених типових режимів радіаційного захисту і порядок впровадження їх в дію.
17. У чому полягає режим протихімічного захисту населення в умовах НС?
18. Охарактеризуйте режими протибактеріального захисту: карантин і обсервацію.
19. Наведіть класифікацію засобів індивідуального захисту: за принципом дії, за призначенням та за способом виготовлення.
20. Основні засоби медичного захисту населення в умовах НС.
21. Які медичні засоби входять до складу аптечки індивідуальної (АІ-2). Їх призначення.
22. Суть стійкості роботи промислових об'єктів в умовах НС.

23. Якими основними факторами визначається стійкість роботи ОГД в умовах надзвичайних ситуацій?
24. Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості роботи ОГД. На які етапи поділяється планування і проведення досліджень?
25. Поясніть основні шляхи та способи підвищення стійкості роботи ОГД в умовах НС.
26. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Мета проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження.
27. Дайте зміст рятувальних та інших невідкладних робіт, які необхідно виконувати при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
28. Особливості організації і проведення рятувальних і інших невідкладних робіт при аваріях на АЕС.
29. Особливості проведення рятувальних робіт в осередку хімічного ураження.
30. Організація і проведення робіт з ліквідації осередку бактеріологічного ураження.
31. Особливості організації і проведення рятувальних робіт в осередках комбінованого ураження.
32. Охарактеризуйте часткову і повну санітарну обробку особового складу формувань цивільної оборони під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження.
- 33.. Що таке дезактивація? Які засоби і речовини використовують для дезактивації техніки, транспорту, будинків, споруд, одягу, засобів індивідуального захисту?
34. Дегазація. Які способи, речовини і технічні засоби застосовують для дегазації території, будинків і споруд, транспорту і техніки, одягу, засобів індивідуального захисту?

IV. ВИМОГИ ЩОДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

1. Обсяг

Для рефератів, написаних від руки, – не менше 15-ти повних сторінок формату А-4 , для друкованих через два міжрядкових інтервали, висота шрифту 1,8 мм – не менше 7-ми повних сторінок.

2. Структура реферату

2.1. Реферат повинен містити:

- титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

- зміст,
- перелік умовних позначень (при необхідності),
- вступ,
- основну частину,
- висновки,
- список використаних джерел,
- додатки (при необхідності).

3. Вимоги до змісту

3.1. Титульний аркуш.

Титульний аркуш містить назву міністерства чи відомства, якому підпорядковується сам заклад, назву ВНЗ, назву кафедри;

тему реферату;

прізвище, ім'я, по батькові виконавця, шифр спеціальності;

прізвище, ім'я, по батькові перевіряючого (консультанта), науковий ступінь, вчене звання;

місто і рік.

*Міністерство транспорту та зв'язку України
Державний економіко - технологічний університет транспорту*

*Кафедра екології та безпеки життєдіяльності на залізничному
транспорті*

Реферат

Засоби індивідуального захисту

Виконав: студент групи

2-ОА-1

Шматко К.І.

шифр: 1504

Перевірив: дані викладача

Київ-2008

3.2. Зміст

Зміст подають на другій сторінці. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх пунктів основної частини, загальних висновків, списку використаної літератури.

4. Оформлення списку використаних джерел та загальні правила посилання на них

Посилання в тексті на джерела слід зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, „..... у працях [1-3]...”.

Якщо в тексті необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторони відповідного джерела, то при цьому номер має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань, а номери сторінок позначаються арабськими цифрами. Наприклад, „..... у праці [2, с. 23-28]”.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відмінностей. Відомості про джерела, внесені до списку, необхідно подавати відповідно до вимог державного стандарту з обов’язковим наведенням назв праць.

Зокрема, потрібну інформацію щодо згаданих вимог можна одержати із таких стандартів:

- ГОСТ 7.1-84 „Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления”,

- ДСТУ 3582-97 „Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила”,
- ГОСТ 7.12-93 „Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила”.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у рефераті, контрольній роботі тощо

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Монографії (один, два або три автори)	<p><i>Василенко М.В.</i> Теорія коливань: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1992. – 430 с.</p> <p><i>Афанасьєв В.В., Василевський О.Н.</i> Расчеты электрических цепей на программируемых микрокалькуляторах. – М.: Энергоиздат, 1992. – 190 с.</p> <p><i>Маликов А.З., Пономаренко Л.А., Рюмишин П.А.</i> Математические модели многопоточковых систем обслуживания. – К.: Техника, 1991. 265 с.</p>
Чотири автори	<p><i>Основы создания гибких автоматизированных производств / Л.А. Пономаренко, Л.В. Адамович, В.Т. Музычук, А.Е. Гридасов / Под ред. Б.Б. Тимофеева. – К.: Техника, 1986. – 144 с.</i></p>
Збірника	<p><i>Пономаренко Л.А.</i> Структура системы прерывания с ситуационными</p>

<p>Тези доповідей</p>	<p>приоритетами в АСУТП станов горячей прокатки // Разработка автоматизированных систем управления технологическими процессами. – Тбилиси: Сабчота Сакартвело. – 1976. – С. 3 – 16.</p> <p><i>Пономаренко Л.А., Жучкова И.В.</i> Оптимальное назначение приоритетов при организации доступа в локальных вычислительных сетях АСУТП // Труды Междунар. конф. „Локальные вычислительные сети” (ЛЮКСЕТЬ 88). – Том 1. – Рига: ИЭВТ АН Латвии. – 1988. – с. 149 – 153.</p>
<p>Енциклопедії</p>	<p><i>Долматовський Ю.А.</i> Электромобиль // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1988. – Т. 30. – С. 72.</p>

Мінімальна кількість використаних джерел 3 одиниці.

Орієнтовні теми рефератів

1. Завдання та діяльність цивільної оборони згідно з Женевськими конвенціями та Додатковими протоколами.
2. Основні завдання цивільної оборони України.
3. Сили ЦО України, їх склад і коротка характеристика.
4. Класифікація надзвичайних ситуацій за масштабами.
5. Класифікація НС мирного часу за характером подій.
6. Характеристика НС природного характеру.

7. Характеристика НС техногенного характеру.
8. Характеристика НС соціально-політичного характеру.
9. Характеристика НС воєнного характеру.
10. Дайте загальну характеристику сучасних засобів ураження.
11. Дайте характеристику проникної радіації. Джерела її виникнення. Наслідки дії проникної радіації на незахищених людей, тварин, на оптику, радіо- та електронну апаратуру.
12. Як виникає бактеріологічне зараження навколишнього середовища?
13. Охарактеризуйте основні заходи щодо захисту населення в умовах НС.
14. Класифікація і призначення захисних споруд цивільної оборони.
15. Охарактеризуйте обладнання сховищ системами життєзабезпечення населення.
16. Організація захисту населення у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
17. Організація захисту виробничого персоналу і населення при аварії на хімічно небезпечному об'єкті з викидом СДОР.
18. Суть і завдання евакуаційних заходів в умовах НС мирного і воєнного часу.
19. Евакуаційні органи. Їх найменування, призначення, місцезнаходження під час проведення евакуації населення в умовах НС.
20. Особливості організації і проведення рятувальних та інших невід-кладних робіт при аваріях на АЕС.
21. Особливості проведення рятувальних робіт в осередку хімічного ураження.
22. Організація і проведення робіт з ліквідації осередку бактеріологічного ураження.
23. Особливості організації і проведення рятувальних робіт в осередках комбінованого ураження.
24. Охарактеризуйте часткову і повну санітарну обробку особового складу формувань цивільної оборони під час проведення рятувальних та

інших невідкладних робіт в осередках ураження.

25. Що таке дезактивація? Які засоби і речовини використовують для дезактивації техніки, транспорту, будинків, споруд, одягу, засобів індивідуального захисту?

26. Дегазація. Які способи, речовини і технічні засоби застосовують для дегазації території, будинків і споруд, транспорту і техніки, одягу, засобів індивідуального захисту?

VI. ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ПОРЯДОК ЗВІТНОСТІ (ЗАХИСТУ) ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Зразок

Практична робота № ____

Тема: _____

Мета: _____

Звіт про виконану роботу

Самостійні завдання:

№ _____ (Умова завдання)

(Виконання завдання)

№ _____ (Умова завдання)

(Виконання завдання)

Контрольні запитання:

№ _____ (Суть запитання)

(Відповідь)

№ _____ (Суть запитання)

(Відповідь)

Висновок: _____

Виконав: (Прізвище, ініціали) (Підпис)

Перевірив: (Прізвище, ініціали) (Підпис)

Порядок звітності (захисту) практичної роботи

Студенти, які були відсутні на практичних заняттях, виконують їх самостійно, отримуючи при необхідності консультації у викладача.

Не зарахований звіт із практичної роботи повинен бути виправлений у призначені терміни та повторно перевірений викладачем.

Всі звіти із практичних робіт, перевірені і підписані викладачем, повинні бути здані викладачу на заліку (іспиті).

Без виконання завдань хоча б однієї практичної роботи та пред'явлення звіту на заліку (іспиті) студент до заліку не допускається.

Формою контролю знань студентів денної форми навчання з курсу „Безпека життєдіяльності” є проміжний та підсумковий контроль (залік), для студентів заочної форми навчання лише підсумковий контроль.

VII. ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Розділ: *Цивільна оборона в сучасних умовах*

1. Шляхи реалізації завдання цивільної оборони.
2. Система цивільної оборони України.
3. Органи державної виконавчої влади.
4. Суть організаційної структури цивільної оборони об'єктів.

Розділ: *Надзвичайні ситуації мирного часу та їхній вплив на життєдіяльність населення*

1. З якою метою здійснюється дослідження природи землетрусів?
2. Розкрити суть найефективнішого способу захисту населення від повеней?

Розділ: *Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях*

1. Які методи оцінки радіаційної обстановки ви знаєте?
2. Назвіть основні засоби радіаційного захисту населення.
3. Які основні елементи передбачає оцінка наслідків можливого вибуху на вибухонебезпечних об'єктах (ВНО)?

Розділ: *Захист населення у надзвичайних ситуаціях*

1. Оцінка захисних споруд за захисними властивостям
2. Комплект фільтруючого захисного одягу.
3. Найпростіші засоби захисту шкіри.

Розділ: Стійкість роботи промислових об'єктів у надзвичайних ситуаціях

1. Які основні напрямки реформування механізму економічного регулювання запобігання та ліквідації НС техногенного походження ви знаєте?
2. Які основні напрямки реформування механізму економічного регулювання запобігання та ліквідації НС техногенного походження ви знаєте?

Розділ: Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій

1. Які функції здійснює МНС у разі виникнення РА?
2. Які функції здійснює МОЗ у разі виникнення РА?
3. Мета та зміст рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження.
4. Особливості надання першої невідкладної допомоги дітям.

VIII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Поточний контроль (проміжний)

1. **«Відмінно»** - студент дає теоретично і практично обґрунтовані відповіді на запитання, рішення задач правильні, демонструє знання навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, наводить приклади, узагальнення і робить висновки.

2. **«Добре»** - студент знає матеріал на рівні п.1, але у відповідях ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків; коли за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді.

3. *«Задовільно»* - коли студент дає неправильну відповідь на одне запитання або на всі запитання дає малообгрунтовані, невичерпні відповіді, припускається грубих помилок у розрахунках і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки.

4. *«Незадовільно»* - коли студент дає неправильні відповіді на 2-3 запитання, припускається грубих помилок, в тому числі у розрахунках і не може їх виправити.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ЗА БОЛОНСЬКОЮ СИСТЕМОЮ

A – “Відмінно” – 90–100. Відповідь побудована на рівні самостійного творчого мислення на основі ґрунтовного знання проблеми, що висвітлюється; основних понять та категорій, розуміння закономірностей виникнення, розвитку, протікання хімічних процесів, грамотне, логічно-послідовне викладання матеріалу, вміння пов’язувати його з сучасними досягненнями хімічної науки, робити узагальнення та висновки.

BC – “Добре” – 75–89. Вірна відповідь, побудована на рівні самостійного мислення з елементами творчого пошуку, розуміння студентом основних закономірностей викладання навчального матеріалу. Допускаються окремі незначні помилки та неточності у висвітленні неосновних аспектів проблеми.

DE – “Задовільно” – 60–74. В цілому вірна відповідь на рівні репродуктивного мислення. Допускаються недостатньо вірні формулювання, окремі незначні помилки у висвітленні основних аспектів проблеми, незнання студентом другорядних понять і категорій.

FX - “Незадовільно з можливістю повторного складання” – 35-59. Невірна відповідь на питання. Допущені значні помилки, що мають принципове значення в оцінці і розумінні явищ та фактів.

F – “Незадовільно з обов’язковим повторенням курсу” – 1–34. Незнання більшості понять і категорій хімічної науки. Неспроможність студента аналізувати матеріал, робити узагальнення та висновки, невірна відповідь на питання.

Підсумковий контроль (залік)

Рівень знань на заліку оцінюється:

1. **”Зараховано”** *автоматично* – коли студент має поточні оцінки не нижче “добре”, був присутній і занотував всі питання лекцій, захистив і оформив своєчасно всі практичні роботи, передбачені програмою, а також дав письмові відповіді на запитання із самостійної роботи.

1а. **“Зараховано”** – коли студент має поточні оцінки не нижче “задовільно”, письмово оформив усі пропущені лекції, відробив і захистив усі практичні заняття, а також відповів на запитання заліку не нижче ніж на “задовільно”.

2. **“Не зараховано”** – коли із проміжного контролю знань є хоча б одна оцінка “незадовільно”, студентом не відроблена і не захищена хоча б одна практична робота, не оформлені письмово пропущені лекції. Тобто, при не виконанні будь-якої вимоги п.1а.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Наказ* Державного комітету ядерного регулювання України. Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи „План реагування на радіаційні аварії” від 17.05.2004 р. № 87/211.
2. *Наказ* Державного Комітету ядерного регулювання України „Про затвердження правил ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів” та „Положення щодо аварійних заходів при перевезенні радіоактивних матеріалів” від 13 липня 2001 р. за № 591/5782.
3. *Положення* щодо аварійних заходів при перевезенні радіоактивних матеріалів. Наказ Держ. комітету ядерн. регулюв. України від 23.05.2001р. №18.
4. *Про цивільну оборону України*: Закон України від 3 лютого 1993 р. – К., 1993.
5. *Безопасность жизнедеятельности*: Уч. пособие / Под ред. О.И. Русака. СПб, 2000. – 448 с.
6. *Бесчастнов М.В.* Промышленные взрывы. Оценка и предупреждение. – М.: Химия, 1991. – 420 с.
7. *Гончарук В.Є, С.І. Качан, С.М. Орел, В.І. Пуцило.* Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях: Навч. Пос. – Львів: В-во Нац. ун-ту „Львівська політехніка”, 2004 – 184 с.
8. *Демиденко Г.П.*, Защита от оружия массового поражения: Справочник - К., 1987.– с. 128-147.
9. *Демиденко Г.П.* Захист об'єктів народного господарства від зброї масового враження: Довідник. – К.: Вища школа, 1987.– С.98-108.
10. *Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужин І.С.* Цивільна оборона: Навч. посібник / За ред. В.С. Франчука. – Львів: Афіша, 2001. – 332 с.
11. *Довідник* з цивільної оборони. – К. : Укртехногрупа, 2000. – 348 с.

12. Журавлев В.П. Защита населения и территорий в чрезвычайных ситуациях: Учебник для вузов. / В.П.Журавлев, С.Л.Пугненко, А.М. Яковлев. – М.: Ассоциация строит. вузов, 1999. - 370 с
13. Кожем'якін О.С., Цікановський В.Л. (уклад.). Посібн. для провед. практ.занять на тему: „Прогнозування масштабів зараження СДОР при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах”.- К. - С. 12-14.
14. Колдун Т.И, Дьяченко Т.В., Чебанов И.А. Методические рекомендации по основам безопасности жизнедеятельности, охраны труда и гражданской обороны. Выпуск 4. – Луганськ: ЛТПУ, 2002. – С. 50 – 54.
15. Костенецкий М.И., Кочин И.В.. Техногенные радиационные аварии – организация защиты и медицинской помощи. – Запорожье : ЗГИУВ, 2003.- С. 24-29.
16. Мельничук О.В., Руденко М., Шевчук О.Г. та ін. Практикум із розв'язування прикладних задач ЦО.- В-во НДУ ім. М.Гоголя, 2005.- 212 с.
17. Методичні вказівки для практичних занять з курсу „Безпека життєдіяльності”. Для студ. денн. форм навчання всіх спеціальностей /Укл. Валдаєв Л.М., Бублик Т.А., Краснова О.М. – К.: 1997. - с. 4-11.
18. Методичні вказівки до практичних занять на тему:”Прогнозування масштабів радіоактивного зараження місцевості”. Для студентів усіх спеціальностей. / Укл. В.Д.Захматов, О.С. Кожем'якін. – Черкаси: ЧІТІ, 1999. – 35 с.
19. Плосконос Г. М. Механізм управління техногенного підприємства. / Автореферат на здобут. наук. ступ. к.е.н. – К.:2003. – С.6-15.
20. Рожков А.П. Пожежна безпека. – К.: Пожінформтехніка, 1999.– 256с.
21. Роздавальний матеріал до практичних занять з навчальної дисципліни „ Основи безпеки життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях”. Для студ. 1 курсу/ Уклад.: І.М. Карташов, В.Г. Жмуро, А.А. Юнусов. – Харків: Нац. юрид. акад.України, 1999. – 23 с.
22. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: Підручник. – К.: Знання – Прес, 2003. – 455 с.

23. *Тестові завдання з дисципліни „ Безпека життєдіяльності і цивільна оборона”*/Уклад.: Кутний І.В., Коструба А.М., Садніцький Т.Р. – К. : 2004. – С. 32-38.
24. *Цивільна оборона: Метод. вказівки до вивч. дисципл. та викон. контр. робіт для студ. усіх спец. заочн. форми навчання / Уклад.: С.А. Бойко, О.І. Прокопенко, В.М. Пелих. – К.: НУХТ, 2003 – с. 3-23.*
25. *Шоботов В.М. Цивільна оборона : Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 438 с.*

Навчально-методичне видання

ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА

Методичні вказівки

щодо самостійного опрацювання матеріалів дисципліни
для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання

Укладачі: Завальнюк Олена Олексіївна
Богуцька Оксана Миколаївна

Редактор: Щербак Н.В.

Підписано до друку 09.12.08 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Спосіб друку - ризографія. Зам. 368-08. тираж 65 прим.

Надруковано у Редакційно-видавничому центрі ДЕТУТ.
Свідоцтво про реєстрацію від 27.12.2007 р. Серія ДК № 3079
03049, Київ-49, вул. Миколи Лукашевича, 19